

Maisbedrijf worstelt met eiwiteis

Een halve ton. Dat zijn de extra kosten die de familie Van Thiel moet maken om 57 procent van het voereiwit van eigen land te halen. En dan nog voldoen ze niet aan de eis. De Noord-Brabantse melkveehouders zien mogelijkheden om het bedrijf meer grondgebonden te maken, maar de teelt van gras is op hun droogtegevoelige zandgrond risicovol.

TEKST WICHERT KOOPMAN

BEDRIJFSPROFIEL

bedrijf	Van Thiel Melkvee vof
eigenaren	Pascal, Marijn en Esther, Piet en Betsie van Thiel
aantal koeien	300
aantal stuks jongvee	200 (waarvan 100 bij een opfokbedrijf)
rollend jaargemiddelde	10.500 kilo melk met 4,40% vet en 3,58% eiwit
grondgebruik	65 ha mais, 45 ha gras en 10 ha aardappels

werd benut. 'Doorpakken was een goede beslissing', stelt Pascal vast. 'We hebben nu fosfaatrechten voor 300 melk- en kalfkoeien en 200 stuks jongvee.'

Als niet-grondgebonden bedrijf hadden de veehouders de plicht om een deel van de mest te laten verwerken. Dit losten ze op met de aanschaf van een mestscheider en afspraken met een verwerker voor de afname van dikke fractie. 'Na een jaar werd de regelgeving bijgesteld en konden we de mestverwerkingsplicht invullen met vervangende verwerkingsovereenkomsten', vertelt Pascal hoofdschuddend en geeft daarmee een voorbeeld van de invloed van wisselende regelgeving op de bedrijfsvoering. 'We voeren nu geen mest meer af naar een verwerker en hebben goede afspraken met akkerbouwers. Gelukkig is de investering in een mestscheider niet waardeloos geworden. Dikke fractie als vulling voor de boxen bevalt ons heel goed', geeft hij aan.

▲ In 2014 werd een nieuwe stal gebouwd met 280 ligboxen. In de oude stal loopt een vaarzengroep

Na zeven jaar plannen maken voor een splitsing van het gemengde bedrijf besloten de broers Marijn (42) en Pascal (27) van Thiel met de bedrijfsontwikkeling een andere richting in te slaan. 'We hielden melkkoeien en vleesvarkens op één locatie en wilden daar twee gespecialiseerde bedrijven van maken', vertelt Marijn. 'Maar nieuwbouw voor de vleesvarkens op een andere locatie stuitte op zoveel weerstand dat we de vergunningen niet rondkregen. Uiteindelijk hebben we ervoor gekozen om de vleesvarkens dan maar af te stoten, de oude stallen te slopen en de melkveetack te ontwikkelen tot een bedrijf waar twee gezinnen een volwaardig inkomen uit kunnen halen', legt hij uit.

Direct doorpakken

Met het naderend einde van de melkquotering zagen de ondernemende broers, die boeren in een vof met hun ouders Piet (70) en Betsie (69) en Marijns vrouw Esther (39), kansen voor groei in de melkveehouderij. Ze molken op dat moment zo'n 150 koeien op 60 hectare grond. In 2014 bouwden ze een nieuwe stal met 280 boxen, die via de aankoop van koeien ook direct op volle capaciteit

Melkrobots geven rust

Bijna een jaar worden de koeien van de familie Van Thiel nu gemolken door vijf robots, waarvan er één in de oude stal is geplaatst bij een aparte vaarzengroep. 'Tot een jaar geleden molken we driemaal daags vier uur per keer in onze oude carrouselmelkstal', vertelt Marijn. 'Maar het vinden van goede melkers – zeker voor de nacht – werd steeds lastiger. Bovendien was de carrousel twintig jaar oud en kregen we te maken met oplopende onderhoudskosten', motiveert hij de keuze voor robots. De omschakeling naar automatisch melken heeft volgens de broers gezorgd voor meer rust in de bedrijfsvoering en flexibiliteit in de planning. 'We kunnen het werk rondzetten met onze eigen familie en gemiddeld 15 uur per week hulp van de jongveeopfokker, die bij hem thuis de dieren vanaf een jaar verzorgt', geeft Pascal aan. Hij woont op een tweede locatie, vlak bij het melkveebedrijf. Hier staat het jongvee tussen vier maanden en een jaar. De Brabantse broers boeren redelijk intensief. Ze kunnen echter goed voorzien in de eigen ruwvoerbehoefte. 'Met de verdubbeling van de veestapel hebben we ook meer grond onder het bedrijf gehaald. We zagen wel

▲
*Mais is het
hoofdbestanddeel
van het
basisrantsoen*

aankomen dat een sterke intensivering niet gewenst zou zijn', verklaart Marijn deze ontwikkeling.

Zeventig procent mais

Op dit moment hebben de veehouders zo'n 120 hectare grond in gebruik, waarvan 90 hectare in eigendom. Hier van wordt 65 hectare gebruikt voor de teelt van mais en 45 hectare voor de teelt van gras. Daarnaast verbouwen ze zelf nog 10 hectare aardappels. De huiskavel omvat zo'n 60 hectare en is grotendeels grasland. Snijmais is met een aandeel van 70 procent het hoofdbestanddeel van het basisrantsoen van de melkkoeien, die jaarrond op stal staan. Het mengsel voor het voerhek bestaat verder uit 4 kilo droge stof gras en 5 kilo pers pulp en wordt op maat gemaakt met maismeel, soja en raap. In de robot krijgen de koeien naar productie nog twee soorten brok. Het aandeel krachtvoer in het rantsoen is ruim 30 kilo per 100 kilo melk. 'We voeren nu de mais van 2018 die, vanwege de droogte, blijft steken op gemiddeld 300 gram zetmeel per kilo droge stof', verklaart Marijn de maismeel in het basisrantsoen en het relatief hoge aandeel krachtvoer.

Teelt van gras risicovol

Met twee extreem droge jaren en vele uren beregenen nog vers in het geheugen kijken de ondernemers met

zorg naar het advies dat de Commissie Grondgebondenheid in april 2018 uitbracht aan LTO en NZO. 'Wij hebben – net als veel van onze collega's op droogtegevoelige zandgrond – grote moeite met het kengetal "eiwit van eigen land" als maat voor grondgebondenheid', geeft Marijn aan. 'Aan de eis om minimaal 65 procent van het voereiwit van eigen land te halen, kunnen we hier nooit voldoen. In een normaal jaar halen we gemiddeld rond de 20 ton droge stof van een hectare mais. De opbrengst van gras blijft steken op zo'n 12 ton droge stof per hectare', legt hij uit. 'En in droge jaren is het verschil nog groter, want het is veel efficiënter om mais te beregenen dan om gras te beregenen. Afgelopen jaar hebben we 15 hectare grasland om die reden niet beregend. Je kunt wel nagaan wat er van dat gras is terechtgekomen ... Gras telen is op droogtegevoelig zand risicovol, zeker omdat we hier altijd te maken hebben met de dreiging van een beregeningsverbod', aldus de veehouder.

Dure grond vraagt saldo

Het is niet dat de gebroeders Van Thiel het streven naar een meer grondgebonden melkveehouderij afwijzen. 'We zien best mogelijkheden om meer grond te verwerven. Ook hier stoppen veel boeren. Maar we moeten van deze grond wel een fatsoenlijk saldo kunnen halen en dat gaat ons met gras niet lukken', geeft Marijn aan.

Naar 57 procent eiwit van eigen land kost 50.000 euro

Voor een 25-tal Brabantse melkveehouders, waarvan een groot aantal met een intensieve bedrijfsvoering, heeft ZLTO de financiële gevolgen doorgerekend van de aanpassingen die nodig zijn om te voldoen aan de eis van 65 procent eiwit van eigen land. Ook voor het bedrijf van Marijn en Pascal van Thiel maakte Gerard Willems, bedrijfsadviseur van ZLTO, samen met collega Guus van de Crommert een doorrekening van twee scenario's. In de huidige situatie is zo'n 21 procent van

het voereiwit afkomstig van eigen land. Aan het scenario om dit te verhogen naar 65 procent durfden de adviseurs niet eens te rekenen. Ze stopten bij 57 procent. In dit scenario hebben de veehouders (bij een gelijkblijvende omvang van de veestapel) zo'n 30 hectare meer grond nodig, al dan niet in de vorm van buurtcontracten. Het areaal grasland neemt toe tot ruim 115 hectare en het areaal mais daalt tot een kleine 50 hectare. Doordat het aandeel ruwvoer in het rantsoen stijgt, daalt de productie van de koeien en zijn er minder

melkinkomsten. Daarnaast stijgen de grond- en bewerkingskosten. Hier staat tegenover dat de kosten voor de aankoop van krachtvoer dalen, net als de kosten voor de afzet van mest.

Volgens de berekening van ZLTO leiden deze aanpassingen in de bedrijfsvoering tot een daling van het jaarlijkse saldo met ruim 50.000 euro. In een minder vergaand scenario – waarin het percentage eiwit van eigen land wordt verhoogd tot 34 procent – blijft de saldodaling beperkt tot zo'n 5000 euro.

'De vraag naar land, bijvoorbeeld voor de teelt van aardappels, uien en bollen, neemt in deze regio snel toe. Voor grond in de vrije pacht wordt zomaar 1700 euro per hectare betaald', vertelt hij. 'Op zulke dure grond kan de teelt van gras niet uit en die van alternatieve eiwitgewassen al helemaal niet. We hebben de gevolgen van het streven naar meer eiwit van eigen land voor ons bedrijf door laten rekenen door een adviseur van ZLTO (zie kader boven, red.). Voldoen aan de nom van 65 procent gaat ons heel veel geld kosten', concludeert hij.

Bedrijfsspecifieke invulling

De Brabantse veehouders hebben goede hoop dat er – zolang het advies van de Commissie Grondgebondenheid nog niet is omgezet in dwingend beleid, hetzij

vanuit de overheid, hetzij vanuit de zuivelindustrie – ruimte komt voor een meer bedrijfsspecifieke invulling van grondgebondenheid. 'Want het is beslist niet zo dat meer eiwit van eigen land per definitie beter is voor het milieu', geeft Marijn aan. 'Een hoger aandeel mais in het rantsoen is bijvoorbeeld gunstiger voor de uitstoot van ammoniak en de CO₂-footprint', aldus de veehouder.

'We kunnen op ons bedrijf best nog een stapje zetten in de richting van meer eiwit van eigen land, bijvoorbeeld met de teelt van voederbieten, luzerne of door een deel van de mais te oogsten als mks.' Ook zomerstalvoeren van gras is wellicht een optie, oppert Marijn. 'Maar 65 procent eiwit van eigen land halen is voor bedrijven als het onze gewoon onbetaalbaar.' |

De boxen worden gevuld met een doseerwagen

Ronde over het bedrijf

Veeteeltfotograaf Harrie van Leeuwen maakte met zijn camera een ronde over het bedrijf van de familie Van Thiel en legde de bedrijfsvoering vast.

► Fotoserie op veeteelt.nl

